

**Xorijiy til (ingliz tili)ni o'rgatishda zamonaviy metodlardan
foydalanish usullari**

*Toshkent kimyo-texnologiya instituti Yangiyer filiali
Umumiy fanlar va jismoniy tarbiya kafedrasi o'qituvchisi
Rustamov Alijon Amonkulovich*

Annotatsiya: Mazkur maqolada xorijiy tillarni o'rgatishda interfaol metodlarga e'tibor qaratilib, ta'lim samaradorligini oshirishda ulardan foydalanishning muhim jihatlari yoritildi.

Kalit so'zlar: chet tili, sub'ekt, CEFR, "Pantomima", "Quvnoq topishmoqlar", innovatsion, "Interpreter", "Translator", "Writer", "Poet".

Аннотация: В данной статье уделено внимание интерактивным методам обучения иностранным языкам, а также выделены важные аспекты их использования в повышении эффективности образования.

Ключевые слова: иностранный язык, предмет, ЦЭФР, `Пантомима`, `Веселые загадки`, инновационный, `Переводчик`, `Переводчик`, `Писатель`, `Поэт`.

Abstract: This article pays attention to interactive methods of teaching foreign languages, and also highlights important aspects of their use in increasing the effectiveness of education.

Key words: foreign language, subject, CEFR, "Pantomime", "Funny Riddles", innovative, "Translator", "Translator", "Writer", "Poet".

Hozirgi davr ta'lim taraqqiyoti yangi yo'nalish innovatsion pedagogikani keltirib chiqardi. Innovatsion – inglizcha “yangilikni kiritish (tarqatish)” ma'nolarini anglatadi. Yangilik kiritishning ijtimoiy-psixologik aspekti Amerika tadqiqotchisi E.Rodjers tomonidan ishlab chiqilgan. U yangilik kiritish jarayoni qatnashchilarining tasnifi, ularning yangilikka bo'lgan munosabati va boshqalarni o'rgangan. Ilmiy yo'nalishlarda yangilik va innovatsiya tushunchalari o'zaro

farqalanadi. “Yangilik”- bu vosita, yangi metod, metodika, texnologiya ma`nosini anglatadi. “Innovatsiya”- bu ta`lim, ma`lum bosqichlari bo`yicha rivojlanadigan jarayon hisoblanadi. Jahon ilm-fan taraqqiyoti kundan kunga gurkirab, rivojlananib bormoqda. Aynan bu ijobiy rivojlanish bizning diyorimizga ham o`z ta`sirini o`tkazdi. Ilm dunyomizga ilg`or innovatsion texnologiyalar tatbiq etilmoqda. Buning ijrosi sifatida, Yurtboshimiz tomonidan joriy yilni “Yoshlarni qo`llab-quvvatlash va aholi salomatligi yili” deb nomlashi ham mamlakatimiz yoshlarining ma`suliyatini yanada oshirdi. Ta`lim sohalariga ilg`or, zamonaviy innovatsion texnologiyalarning keng tatbiq etilishi ham chet til o`rganayotgan yoshlar uchun keng imkoniyatlar, marralar eshigini ochdi, desak xato bo`lmaydi.

Tadqiqot jarayonida ingliz tilini o`rgatish va o`rganishning mashhur usullaridan, internet manbalaridan foydalanildi. Maqolani yozish davomida nazariydeduktiv xulosa chiqarish, analiz va sintez, mantiqiylik tamoyillardan foydalanildi.

Chet til o`qitish metodi – deyilganda chet til o`rgatishning amaliy, umumta`limiy, tarbiyaviy va rivojlantiruvchi maqsadlariga erishuvni ta`minlovchi muallim va o`quvchi faoliyatining majmuasi tushuniladi. Metod atamasi “ta`lim usullari yig`indisi” va “ta`limning yo`nalishi” ma`nolarida qo`llanadi. Birinchisi ta`lim nazariyasida jarayon metodlar ma`nosida ishlatilsa, ikkinchi ma`noda uni o`qitish metodikasi tarixiga oid asarlarda uchratishimiz mumkin. Masalan, chet til o`qitishning tarjima metodi, tog`ri metod, ongli- qiyosiy metod, an`anaviy metod, intensiv metod va boshqalar hisoblanadi.

Biz bilamizki, hozirgi ta`lim jarayonida o`quvchi sub`ekt bo`lishi lozim. Bunda ko`proq interfaol metodlarga e`tiborni qaratish ta`lim samaradorligini oshiradi. Ingliz tili darslariga qo`yilgan eng muhim talablardan biri talabalarni mustaqil fikrlashga o`rgatishdir. Bugungi kunda ingliz tili o`qituvchilari Amerika Qo`shma Shtatlari, Angliya pedagoglari tajribasiga tayangan holda quyidagi innovatsion metodlardan foydalanib kelishmoqda:

“Muammoli vaziyat yechimi” (Creative Problem Solving) bu usulni qo`llash uchun hikoyaning boshlanishi o`qib beriladi qanday yakun topishi o`quvchilar,

talabalar hukmiga havola qilinadi;

“Quvnoq topishmoqlar” (Merry Riddles) o`quvchilarga topishmoqlar o`rgatish Ingliz tilini o`rgatishda muhim ahamiyatga ega, ular o`zlariga notanish bo`lgan so`zlarni o`rganadilar va o`ylab topishmoq javobini topadilar;

“Tezkor javob” (Quick answers) o`tilgan dars samaradorligini oshirishda yordam beradi; .

“Chigil yozdi” (“Warm-up exercises”) o`quvchilarni darsga qiziqtirish uchun sinfda har xil o`yinlardan foydalanish;

“Pantomima” (pantomime) bu usul juda qiyin mavzular tushuntirilishi kerak bo`lgan darsda yoki yozma mashqlar bajarilib, talabalar charchagan paytda foydalanilsa bo`ladi;

“Hikoya zanjiri” (a chain story) usuli o`quvchilarning og`zaki nutqini o`stirishda yordam beradi;

“Rolli o`yinlar” (Acting characters) bu usul darsning barcha tiplarida qo`llanilishi mumkin.

Hunarga o`rgatish uchun “Interpreter”, “Translator”, “Writer”, “Poet” kabi kasbdagi kishilar darsda ishtirok etishib o`quvchilar bilan suhbatlashishlari mumkin;

“Allomalar yig`ini” (Thinkers meeting) U.Shekspir, A.Navoiy, R.Burns kabi shoirlar va yozuvchilarni “taklif qilish” mumkin. Bunday paytda ular aytib ketgan hikmatli so`zlardan darsda foydalanish yoshlarni komil inson bo`lib tarbiyalanishiga yordam beradi; “Rasmlar so`zlaganda” (When pictures speak) usuli ancha qulay bo`lib, ingliz tilini o`rgatishda, talaba, o`quvchilarning og`zaki nutqini rivojlantirishda yordam beradi, buning uchun mavzuga oid rasmlardan foydalanish lozim; Kviz kartochkalari (quiz cards) o`quvchilarning soniga qarab kartochkalar tarqatiladi va hamma talabalar bir vaqtda darsda ishtirok etish imkonini beradi bu esa vaqtni tejaydi.

Chet til o`rganish ko`p qirrali ta`limot bo`lib, bu jarayonda inson murakkab psixologik o`zgarishlarni boshdan kechiradi. Jumladan ona tili bilan chet tilini taqqoslash jarayoni yuzaga keladi. Bu jarayonda o`rgatishning turli metod va

texnologiyalaridan foydalaniladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida chet til bilan ona tilini taqqoslab o`rgatish samarali natija beradi. Chet til o`rgatish uning metodikasiga oid bilimlarga ega bo`lishni taqozo etadi. Metodika va texnologiyalar chet til o`rganish jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Darsni tashkil qilishda metodika fanining turli usullari mavjud. Chet til o`qitish metodikasida keng qo`llaniladigan metodlar: kommunikativ didaktika metodi, madaniyatlararo muloqotni tashkil qilish metodi va mashqni tashkil qilish metodi hisoblanadi. Uchala metod bir biri bilan chambarchas bog`liq va bir-birini to`ldiradi. Metodika fani didaktika fani bilan bog`liq bo`lganligi sababli, chet til o`rganish mobaynida kommunikativlikka asoslaniladi va kommunikativ didaktika metodi yuzaga keladi.

REFERENCES

1. Maxmudov, Q. S. O. G. L., Shayxislamov, N. Z. O. G. L., & Jo, B. B. O. G. L. (2020). O`zbek va xorijiy tillarda antonimlar tavsifi, o`rni va ularning turli jihatdan tasniflanishi.
2. Juraboyev, B. B. (2020). Nemis tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv. *Science and Education*, 7(7), 215-220.
3. Joraboyev, B. B. O. (2021). Using authentic materials on english lessons. *Academic research in educational sciences*, 2(2).
4. Joraboyev, B. (2020). Nemis tilida juft otlar va ularning o'zbek tilida ifodalanishi. *Science and Education*, 1(Special Issue 4).
5. Журабоев, Б. (2020). Мотивированные люди для удовлетворения своих собственных потребностей. *Academic research in educational sciences*, (3).
6. Juraboyev, B. B. U. (2021). Problems and solutions for online teaching and learning of foreign languages. *Academic research in educational sciences*, 2(Special Issue 2).